

# Dopis pro Divadlo

Jára Cimrman

Seminář s ukázkami dramatu Járy Cimrmana, zničeného v r.1911 Josefem Padevětem a obnoveného po 60 letech Ladislavem Smoljakem a Zdeňkem Svěrákem.

Prof. Ladislav Smoljak:

Vážení přátelé, rád bych vám úvodem přečetl dopis, který nám poslala paní Jaroslava Kozáková z Přelouče:

„Milé divadlo,“ píše paní Kozáková, „zúčastnila jsem se dvoudenního zájezdu ROH k Máchovu jezeru. Protože bylo pěkné počasí, půjčili jsme si lodky. V naší

lodce jsme byly tři: moje kamarádka Růžena Málková, Jitka Nechanická a já. Jitka

Nechanická na jezeře neustále houpala lodkou, ačkoli věděla, že ani já, ani Růžena

Málková neumíme plovat. Růžena Málková ztratila náhle rovnováhu a z lodky vy padla. Nevím, jak by to bylo dopadlo, kdyby kolem náhodou neplul pan Ludvík Dusil se svým přítelem. Jeho přítel (na jméno jsem se bohužel v tom chaosu z apomněla zeptat, vzpomínám si jen, že mu pan Dusil říkal Stando) okamžitě skočil do

vody a Růženku vytáhl. Vím, že k Vám do divadla chodí mnoho lidí. Povězte jim

všem o tomto statečném činu pana Stanislava (nevím bohužel jeho celé jméno).

Druhý den,“ pokračuje paní Kozáková, a zde se dostáváme k tomu hlavnímu, „jsme

měli na programu Jizerské hory. Navštívili jsme umrlčí domek Járy Cimrmana v

obci Liptákov. Viděli jsme zčernalou světničku, kde vybuchla truhla s Cimrmanovými spisy. Když nám průvodce ukázal, na jaké třísky se rozletěla a z jakých malých kousků slepujete pro náš národ jeho hry, říkala jsem si, že to musí být skoro

dobrodružství.

Myslela jsem na to celou cestu do Přelouče a úplně to v mé mysli zatlačilo dramatickou příhodu na Máchově jezeře. Ale panu Standovi přesto poděkujte, stále ho

vidím, jak se celý mokrý třásl na hrázi.

S pozdravem Vaše Jaroslava Kozáková, Přelouč.“ Podobných dopisů dostáváme celou řadu. Máme z takového zájmu o naši práci radost a rozhodli jsme se proto

alespoň v jednom představení postupovat jinak než dosud. Obvykle jsme po úvod-

ním semináři předvedli celý dramatický kus. Tentokrát budete svědky toho, jak k vědec-

restaurátor slepuje z dochovaných zlomků alespoň přibližný obrys původního díla. Začneme tedy, jak se říká, od Adama.

V roce 1891 napsal Cimrman pro svou kočovnou společnost „Lipany“ divadelní hru „Němý Bobeš“. Společnost měla hru na repertoáru až do 5. prosince téhož roku, kdy se herci rozešli po okolních vesnicích dělat Mikuláše. Cimrman jim za-

pomněl sdělit místo srazu, a tak se společnost - s příznačným názvem „Lipany“ -

po tomto datu již nesešla.

Rukopis hry Němý Bobeš nebyl uložen v truhle s ostatní pozůstalostí, a ušel tedy výbuchu. Postihla ho však jiná pohroma. Těsně před smrtí půjčil jej Cimrman

svému sousedu Josefu Padevětovi. Ten ho totiž několikrát žádal, zda by mu mohl

půjčit nějaké noviny. Cimrman noviny neodebíral, četbu tehdejšího bulvárního tis  
ku považoval za mrhání časem, a půjčil proto svému sousedu četbu hodnotnější  
:  
svou hru. Netušil ovšem, že Padevětova prosba není motivována touhou číst, a  
le  
záměrem sušit houby.  
Nevím, přátelé, jestli někdo z vás zkoušel přechíst něco z papíru, na němž se  
sušily houby. A teď si představte, že Josef Padevět si půjčil od Cimrmana r  
ukopis v  
roce 1911. Možná, že vám tento letopočet nic neříká, ale tady pan docent Wei  
gel,  
naš čelný ochranář zbytků přírody, dosvědčí, co tento rok pro Cimrmanův ruko  
pis  
znamenal.  
Doc. Jaroslav Weigel: Krátce řečeno: rok 1911 znamenal z tohoto hlediska úpl  
nou  
katastrofu. Mám tu několik čísel, která mnohé napoví. Tak Jizerské hory:  
Hřib obecný - 120 tun, kdežto o rok dříve 13 tun.  
Hřib borovák - 90 tun, o rok dříve 3 tuny.  
Křemenáč osikový - 50 tun, předtím 7 kg!  
Nevím, jestli mám hovořit o liškách. Ty se pochopitelně nesušily...  
Prof. Smoljak: To stačí, pane docente.  
Doc. Weigel: Jen pro zajímavost: lišek se urodilo tolik, že pokrývaly v tlus  
tých  
vrstvách celé stráně. Nad obcí Kušlov se např. v červenci celý pás lišek utr  
hl a zasypal usedlost rolníka Mrázka.  
Prof. Smoljak: Nuže, přátelé, tato houbová kalamita dokázala Cimrmanovo dram  
a  
takřka zničit. Naštěstí pro nás je v obci Liptákov většinou větrno, takže Pa  
devět byl  
nucen každý list papíru něčím zatížit. A právě pod těmito zátěžemi zůstal ru  
kopis  
čitelný.  
Jiné části textu se zachovaly díky Padevětově nedbalosti. Někdy si totiž nev  
šiml, že bere místo jednoho listu dva, takže jejich vnitřní strany se nám za  
chovaly  
celé. V celku lze říci, že jsme měli k dispozici asi 5 % předpokládaného tex  
tu.  
Chtěli bychom vám předvést, jak svědomitá vědecká práce může i z tak malé  
hromádky stavebního materiálu postavit solidní budovu dramatu. Nezastíráme  
ovšem, že tu a tam chybí cihla či trám. Kde si nejsme jisti, neimprovizujeme  
. Nechceme totiž - a to říkáme otevřeně - postupovat jako profesor Fiedler z  
Vídne,  
který se také do rekonstrukce této hry pustil, dokonce ji jako celosvětovou  
premiéru uvedl. Pravda, předběhl nás. Ale když jsme to jeho představení ve V  
ídni zhlédli,  
všichni jsme se shodli, že o tak úchvatné prvenství není co stát.